

Cuprins

Abrevieri	5
Capitolul I. DREPTUL MUNCII CA RAMURĂ DE DREPT	7
1. Preliminarii.....	7
2. Noțiunea și obiectul dreptului muncii.....	12
2.1. Munca și caracteristicile ei	12
2.2. Munca prestată în afara unor raporturi juridice de muncă.....	13
2.3. Activitățile independente. Profesiunile liberale	15
2.4. Munca prestată în cadrul unor raporturi juridice de muncă	21
A).Raporturile de muncă (de serviciu) ale funcționarilor publici civili sau militari.	21
B). Raporturile de muncă ale persoanelor care dețin demnități publice.	27
C). Raporturile de muncă ale magistraților.....	29
D). Raporturile de muncă ale membrilor cooperatori	32
E). Raporturile de muncă ale soldaților și gradaților voluntari.....	34
F). Raporturile de muncă ale preoților.....	36
G). Raporturile de muncă ale salariaților.....	37
H). Concluzii	37
2.5. Dreptul român al muncii – prezent și viitor.....	38
A) Considerații generale.....	38
B) Dreptul muncii și dreptul profesional	40
C) Expansiunea dreptului muncii	41
D) Dreptul privat al muncii și dreptul public al muncii	41
E) Concluzii	42
3. Izvoarele dreptului muncii.....	48
3.1. Izvoarele comune.....	48
A). Actele normative	48
B). Jurisprudența (practica judiciară)	49
C). Obiceiul juridic	50
3.2. Izvoarele specifice	52
A). Regulamentul de organizare și funcționare	52
B). Regulamentul intern.....	53
C). Contractul colectiv de muncă	57
D). Instrucțiunile referitoare la securitatea și sănătatea în muncă.....	57
3.3. Izvoarele internaționale.....	57
A). Reglementări ale Organizației Internaționale a Muncii	57
B). Reglementări ale Consiliului Europei.....	61
C). Reglementări ale Uniunii Europene.....	62
D). Corelații între normele O.I.M. și normele Uniunii Europene.....	67
E). Conceptul de lucrător.....	67
4. Principiile fundamentale ale dreptului muncii	69

4.1. Sistemul consacrării legale	69
4.2. Repere esențiale	71
A). Neîngrădirea dreptului la muncă	71
B). Egalitatea de tratament față de toți salariații și angajatorii	75
C). Garantarea negocierii colective și individuale	76
D). Protecția multilaterală a salariaților	77
E). Respectarea bunei-credințe	78
F). Stimularea pregătirii și perfecționării profesionale	79
G). Garantarea asocierii libere a salariaților și a angajatorilor pentru apărarea drepturilor și promovarea intereselor lor profesionale, economice și sociale	80
H). Garantarea dreptului la grevă	80
5. Dreptul muncii și alte ramuri de drept	81
5.1. Dreptul muncii – drept comun pentru anumite raporturi de muncă neîntemeiate pe contractul individual de muncă	81
5.2. Corelația dreptului muncii cu dreptul constituțional	81
5.3. Corelația dreptului muncii cu dreptul civil și procesual civil	81
5.4. Corelația dreptului muncii cu dreptul securității sociale	88
5.5. Corelația dreptului muncii cu dreptul administrativ	89
5.6. Corelația dreptului muncii cu dreptul comercial	90
5.7. Corelația dreptului muncii cu dreptul afacerilor	95
5.8 Corelația dreptului muncii cu dreptul penal și dreptul procesual penal. Dreptul penal al muncii	95
Capitolul al II-lea. DIALOGUL SOCIAL	97
1. Noțiuni	97
2. Sindicatele	102
2.1. Dreptul sindical	103
2.2. Principii	106
2.3. Trăsături	109
2.4. Categoriile de persoane care nu se pot constitui în sindicate	110
2.5. Personalitatea juridică	111
2.6. Protecția specială a persoanelor alese în conducerea organizațiilor sindicale	114
2.7. Atribuțiile organizațiilor sindicale în domeniul raporturilor juridice de muncă	118
2.8. Repere orientative rezultate din experiența internațională	122
3. Reprezentanții salariaților	125
3.1. Organizare	125
3.2. Atribuții	127
4. Comitetul european de întreprindere	130
4.1. Premise	130
4.2. Obiective și domeniu de aplicare	131
4.3. Grupul special de negociere	132
4.4. Negocierea și acordul scris	132
4.5. Constituirea <i>ex lege</i> a comitetului european de întreprindere. Competența și funcționarea sa	133
4.6. Protecția reprezentanților salariaților	134
4.7. Sancționarea contravențională	134
5. Patronatele	135
5.1. Organizare	135

5.2. Atribuțiile organizațiilor patronale în domeniul raporturilor juridice de muncă	139
6. Consiliul Economic și Social.....	140
6.1. Organizare	140
6.2. Compunere	141
6.3. Competențe.....	141
6.3.1. Scopul general	141
6.3.2. Atribuțiile.....	141
Capitolul al III-lea. CONTRACTUL COLECTIV DE MUNCĂ	144
1. Noțiuni. Calitatea de izvor de drept.....	144
1.1. Cadrul internațional.....	144
1.2. Cadrul național.....	146
1.3. Noțiuni	147
1.4. Natura juridică	150
2. Reprezentarea părților.....	151
2.1. Criterii de reprezentativitate	152
2.2. Constatarea reprezentativității părților	155
3. Negocierea colectivă și câmpul de aplicare a contractelor colective de muncă	158
3.1. Obligatorietatea negocierii colective la nivel de unitate	158
3.2. Durata contractului colectiv de muncă și momentul în care intervine negocierea colectivă	162
3.3. Obiectul negocierii colective	163
3.4. Procedura negocierii.....	165
4. Încheierea, forma și înregistrarea contractelor colective de muncă.....	167
5. Nulitatea contractului colectiv de muncă.....	171
6. Efectele contractelor colective de muncă.....	173
7. Conceptul de contract colectiv de muncă aplicabil	176
8. Executarea și interpretarea contractului colectiv de muncă.....	177
9. Modificarea contractului colectiv de muncă	180
10. Suspendarea contractului colectiv de muncă.....	180
11. Încetarea contractului colectiv de muncă	181
12. Particularități ale contractelor colective de muncă încheiate în cadrul autorităților și instituțiilor publice și al anumitor operatori economici	182
13. Dinamica clauzelor contractelor colective de muncă	184
14. Acordurile colective din cadrul autorităților și instituțiilor publice	186
15. Contractul colectiv de muncă unic la nivel național pe anii 2007-2010. Caracteristici principale	190
Capitolul al IV-lea. PIAȚA MUNCII. ȘOMAJUL. FORMAREA PROFESIONALĂ ȘI STIMULAREA OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ	192
1. Piața muncii.....	192
2. Formarea profesională	197
2.1. Formarea profesională prin sistemul național de învățământ.....	198
2.2. Formarea profesională în afara sistemului de învățământ	202
2.2.1. Formarea profesională realizată în baza Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților.....	204
2.2.2. Formarea profesională organizată de angajator. Acte adiționale și contracte speciale	205
2.2.2.1. Acte adiționale referitoare la formarea profesională.....	205

2.2.2.2. Contracte speciale (contractul de calificare profesională; contractul de adaptare profesională; contractul de ucenicie la locul de muncă).....	207
2.2.3. Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă	208
2.3. Formarea profesională a funcționarilor publici.....	210
2.4. Recunoașterea calificărilor profesionale în cadrul Uniunii Europene	211
3. Stimularea ocupării forței de muncă.....	212
3.1. Informarea și consilierea profesională	212
3.2. Medierea muncii.....	213
3.3. Actul administrativ individual de repartizare în muncă	214
3.4. Consultanța și asistența pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri.....	214
3.5. Completarea veniturilor salariale	215
3.6. Creșterea mobilității forței de muncă	215
3.7. Stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a șomerilor.....	216
A). Subvenționarea parțială a locurilor de muncă	216
B). Acordarea de credite	218
C). Acordarea de fonduri nerambursabile din bugetul asigurărilor pentru șomaj.....	219
D). Alte înlesniri	219
3.8. Stimularea încadrării în muncă a elevilor și studenților (în perioadele de vacanță)	220
3.9. Contractul de solidaritate	220
Capitolul al V-lea. CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ	223
1. Formarea contractului individual de muncă	223
1.1. Noțiuni.....	223
1.1.1. Trăsături comune cu cele ale contractelor civile	226
1.1.2. Trăsături specifice	227
1.1.3. Repere internaționale	230
1.1.4. Concluzii (contractul de muncă și contractele civile)	231
1.2. Capacitatea juridică a persoanei fizice care se încadrează în muncă.....	231
1.3. Situații de incompatibilitate legală (de incapacități speciale) de a încheia un anumit contract individual de muncă	235
1.4. Capacitatea juridică a angajatorului.....	238
A). Angajatorul persoană juridică	238
B). Angajatorul persoană fizică	242
1.5. Consimțământul părților la încheierea contractului individual de muncă. Obligația de informare (reciprocă)	244
1.5.1. Consimțământul părților	244
1.5.2. Obligația de informare a viitorului salariat/salariatului.....	245
1.5.3. Obligația de informare a angajatorului	249
1.5.4. Jurământul.....	250
1.6. Cauza și obiectul contractului individual de muncă	250
A). Cauza contractului individual de muncă	250
B). Obiectul contractului individual de muncă	251
1.7. Forma scrisă a contractului individual de muncă – cerință legală <i>ad probationem</i>	252
1.8. Înregistrarea contractului individual de muncă	258
1.9. Condițiile prealabile încheierii contractului individual de muncă.....	260

1.9.1. Examenul medical	260
1.9.2. Stagiul.....	264
1.9.3. Avizul (acordarea încrederii)/autorizarea/atestarea	265
1.9.4. Angajamentul scris de păstrare a secretului de stat sau de serviciu.	268
1.10. Verificarea pregătirii și a aptitudinilor profesionale	268
1.10.1. Concursul	271
1.10.2. Examenul.....	274
1.10.3. Proba practică	274
1.10.4. Perioada de probă – clauză de dezicere.....	274
1.11. Condițiile de vechime în muncă. Carnetul de muncă	284
1.12. Declararea averii și a intereselor	286
1.13. Documentele necesare pentru încheierea contractului individual de muncă	287
1.13.1. Documente necesare la angajarea salariatului cetățean român.....	287
1.13.2. Angajarea în muncă a cetățenilor străini.....	287
1.13.3. Modelul-cadru al contractului individual de muncă	290
2. Nulitatea contractului individual de muncă.....	291
2.1. Nulitatea absolută și nulitatea relativă	291
2.2. Efectele nulității (specifice față de cele din dreptul comun).....	293
3. Conținutul contractului individual de muncă.....	295
3.1. Drepturile și obligațiile părților.....	295
3.2. Structură (partea legală, partea convențională).....	299
3.3. Clauze esențiale	300
A). Durata	301
B). Locul muncii.....	301
1. <i>Noțiune</i>	301
2. <i>Munca la domiciliu</i>	302
3. <i>Tele-munca</i>	303
C). Felul muncii (funcții de conducere; funcții de execuție).....	305
1. <i>Noțiune</i>	305
2. <i>Fișa postului</i>	306
D). Condițiile de muncă	307
E). Salariul	309
F). Timpul de muncă și timpul de odihnă	309
3.4. Clauze specifice	310
3.4.1. Clauze specifice prevăzute de Codul muncii	310
3.4.1.1. Clauza cu privire la formarea profesională.....	310
3.4.1.2. Clauza de neconcurență.....	312
3.4.1.2.1. Obligația de fidelitate (de loialitate)	312
3.4.1.2.2. Neconcurența	314
3.4.1.3. Clauza (obligația) de confidențialitate	325
3.4.1.4. Clauza de mobilitate (sub aspectul locului muncii). Clauza de variabilitate.....	327
3.4.2. Clauze specifice neprevăzute de Codul muncii	328
A). Clauza de exclusivitate parțială	328
B). Clauze privind drepturile de proprietate intelectuală	329
C). Clauza de domiciliu/reședință	330
D). Clauza de obiectiv	331
E). Clauza de folosință a unor bunuri.....	331
F). Clauza de conștiință.....	332
G). Clauza de stabilitate	333

H). Clauza de prelungire	334
I). Clauza de risc	334
J). Clauza de restricție în timpul liber	335
K). Clauza de delegare de atribuții	335
L). Clauza de indexare	338
M). Clauza de compensare în caz de concediere	338
N). Clauza de informare	338
O). Clauza de rezervă	339
3.4.3. Clauze abuzive	339
3.4.4. Acte adiționale	340
4. Executarea și interpretarea clauzelor contractului individual de muncă	340
4.1. Repere privind executarea și interpretarea contractului individual de muncă	340
4.2. Atestarea pe post	342
4.3. Avansarea (promovarea)	344
5. Informarea și consultarea salariaților pe parcursul executării contractului individual de muncă	346
6. Modificarea contractului individual de muncă	350
6.1. Noțiuni	350
6.2. Delegarea	351
6.2.1. Condiții	351
6.2.2. Efecte	352
6.3. Detașarea	353
6.3.1. Condiții	353
6.3.2. Efecte	354
6.4. Drepturile bănești ce se acordă în cazul delegării sau detașării	356
6.5. Detașarea în cadrul prestării de servicii transnaționale	358
6.6. Alte cazuri de modificare unilaterală și temporară a locului sau/și a felului muncii	362
6.7. Transferul	366
7. Suspendarea contractului individual de muncă	367
7.1. Clasificare	367
7.2. Concursul de cauze de suspendare	378
7.3. Efecte	379
8. Încetarea contractului individual de muncă	380
I. Încetarea contractului individual de muncă în situații reglementate de Codul muncii	380
8.1. Încetarea de drept	380
8.2. Încetarea prin acordul părților	387
8.3. Concedierea	389
8.3.1. Cadrul internațional	389
8.3.2. Noțiuni	391
8.3.3. Interdicții permanente	392
8.3.4. Interdicții temporare	392
8.3.5. Concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului	396
8.3.5.1. Art. 61 lit. a – Concedierea disciplinară	397
8.3.5.2. Art. 61 lit. b – Concedierea în cazul arestării preventive a salariatului mai mult de 30 de zile	399
8.3.5.3. Art. 61 lit. c – Concedierea pentru motive medicale (pentru inaptitudine fizică și/sau psihică)	401
8.3.5.4. Art. 61 lit. d – Concedierea pentru necorespondere profesională	402

8.3.5.5. Art. 61 lit. e – abrogat (prin Legea nr. 49/2010 privind unele măsuri în domeniul muncii și asigurărilor sociale).....	406
8.3.6. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului	406
8.3.6.1. Concedierea individuală	407
8.3.6.1.1. Sediul materiei	407
8.3.6.1.2. Sfera de aplicare	408
8.3.6.1.3. Abuzul de drept	413
8.3.6.2. Concedierea colectivă	414
8.3.6.2.1. Regimul de drept comun	414
8.3.6.2.2. Regimuri speciale	426
8.3.6.2.3. Concluzii	428
8.3.6.3. Jurisprudența, în materie, a Curții de Justiție a Uniunii Europene	428
8.3.7. Clasificarea cazurilor de concediere a salariaților. Deosebiri. Efecte în cazul concedierii neimputabile (acordarea unui preaviz; oferirea unui alt loc de muncă vacant; plata unor compensații; dreptul la indemnizația de șomaj; continuitatea vechimii în muncă)	429
8.3.8. Procedura concedierii salariaților (cerințele de conținut obligatorii în toate cazurile; cerințele de conținut obligatorii numai în anumite cazuri)	434
8.3.9. Revocarea sau anularea deciziei de concediere. Plata de despăgubiri. Reintegrarea, la cerere, în muncă	443
8.3.10. Protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora	454
8.3.10.1. Cadrul U.E.	454
8.3.10.2. Cadrul intern	455
8.3.10.3. Jurisprudența, în materie, a Curții de Justiție a Uniunii Europene	456
8.3.10.4. Menținerea drepturilor salariaților	457
8.3.10.5. Interdicția concedierii individuale sau colective	458
8.3.10.6. Schimbarea condițiilor de muncă și efectele sale	459
8.3.10.7. Situația contractului colectiv de muncă	460
8.3.10.8. Regimul juridic aplicabil reprezentanților salariaților. Consultarea și informarea lor	461
8.3.10.9. Răspunderea juridică	462
8.3.10.10. Practică judiciară în materie	462
8.4. Demisia	462
II. Încetarea contractului individual de muncă în situații nereglementate de Codul muncii	469
1. În cazul insolvenței angajatorului	469
2. În cazul opțiunii pentru plata pensiei (atunci când operează interdicția legală de a se cumula pensia netă cu veniturile salariale în sectorul public)	471
9. Contractul individual de muncă pe durată determinată	471
9.1. Cadrul general	471
9.2. Ipoteze legale	473
9.3. Durata maximă	479
9.4. Regimul juridic aplicabil salariaților	479
9.5. Obligații speciale pentru angajatori	481
9.6. Consecințe ale nerespectării cadrului legal	482
9.7. Concluzii	483
10. Contractul individual de muncă încheiat cu un angajator – agent de muncă temporară	484
11. Contractul individual de muncă cu timp parțial	491

11.1. Noțiune.....	491
11.2. Trecerea la program de lucru cu normă întreagă	496
12. Contractul de ucenicie la locul de muncă.....	498
12.1. Considerații introductive.....	498
12.2. Noțiune.....	499
12.3. Subiecte	500
12.4. Regim juridic.....	503
12.5. Natura juridică a conflictelor dintre părți.....	510
12.6. Propuneri <i>de lege ferenda</i>	510
12.7. Corelații cu contractul de calificare	512
13. Contractul de îmbarcare (de angajare) al navigatorilor.....	512
13.1. Noțiune	512
13.2. Mecanismul juridic.....	513
13.3. Natura juridică	514
14. Cumulul de funcții.....	515
14.1. Noțiune.....	515
14.2. Incompatibilități	516
14.3. Alegerea funcției de bază. Programul de lucru. Alte efecte.....	517
14.4. Norme specifice pentru cumulul de funcții (de salarii) în sectorul public.....	518
14.5. Cumulul salariului cu o parte din suma cuvenită cu titlu de indemnizație de șomaj.....	519
14.6. Cumulul pensiei cu salariul	519
14.7. Norme specifice pentru cumulul pensiei cu salariul în sectorul public.....	520
14.8. Situații speciale	522
Capitolul al VI-lea. TIMPUL DE MUNCĂ ȘI TIMPUL DE ODIHNĂ	523
1. Timpul de muncă.....	523
1.1. Noțiune.....	523
1.2. Durata normală a timpului de muncă	523
1.3. Durata redusă a timpului de muncă	529
1.4. Munca de noapte	530
1.4.1. Regimul de drept comun.....	530
1.4.2. Norme specifice pentru sectorul public.....	531
1.5. Munca suplimentară.....	531
1.5.1. Regimul de drept comun.....	531
1.5.2. Norme specifice pentru sectorul public.....	535
1.6. Norma de muncă	536
1.7. Forme specifice de organizare a timpului de muncă	537
1.8. Timpul de muncă și negocierea colectivă sau/și individuală	538
2. Timpul de odihnă.....	539
2.1. Noțiune.....	539
2.2. Forme.....	539
2.2.1. Pauza de masă	539
2.2.2. Repausul zilnic.....	539
2.2.3. Repausul săptămânal	540
2.2.4. Zilele de sărbătoare legală și alte zile în care, potrivit legii, nu se lucrează.....	541
2.2.4.1. Regimul de drept comun	541
2.2.4.2. Norme specifice pentru sectorul public	542
2.2.5. Concediul de odihnă	542
2.2.6. Zile libere plătite.....	550

2.2.7. Concediile fără plată	551
2.2.8. Concediile pentru formare profesională	553
3. Concluzii. Flexibilizarea timpului de muncă	554
Capitolul al VII-lea. SALARIZAREA	558
1. Sistemul de salarizare	558
1.1. Noțiuni	558
1.2. Repere istorice	560
1.3. Coordonate	563
1.4. Principii	566
1.5. Elemente (componente)	570
1.6. Formele de salarizare și modul de stabilire a salariilor	574
1.6.1. Formele de salarizare	574
1.6.2. Modul de stabilire a salariilor	574
2. Nivelul salariului Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată	579
3. Indexarea salariilor	582
3.1. Indexarea legală	582
3.2. Indexarea convențională	582
3.3. Înghețarea salariilor	583
4. Cerințe fundamentale	583
5. Modul de plată a salariilor	583
6. Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale	587
7. Reținerile din salariu (și din fondul de salarii)	591
8. Tichetele de masă	595
9. Tichetele cadou și tichetele de creșă	596
10. Tichetele de vacanță	598
11. Casele de ajutor reciproc	599
12. Salariul, veniturile salariale și alte venituri ale salariaților	600
12.1. Corelații	600
12.2. Venituri care nu intră în categoria veniturilor salariale (cota-parte din profit, dividendele, bacșișul)	602
13. Practică judiciară în materie	603
14. Cesiunea drepturilor salariale și contractul de credit bancar	606
Capitolul al VIII-lea. SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ	607
1. Cadrul juridic	607
1.1. Cadrul internațional	607
1.2. Cadrul intern	610
2. Noțiune. Trăsături caracteristice	614
2.1. Noțiunea de securitate și sănătate în muncă	614
2.2. Trăsături caracteristice	615
3. Scopul reglementărilor legale și domeniul lor de aplicare	616
4. Obligațiile angajatorului	617
5. Obligațiile lucrătorilor	624
6. Servicii de prevenire și protecție	625
6.1. Organizarea activităților de prevenire și protecție	625
6.2. Lucrătorii desemnați cu atribuții de prevenire și protecție	626
6.3. Serviciile interne de prevenire și protecție	627
6.4. Servicii externe de prevenire și protecție	627
6.5. Cerințe minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă	628
7. Supravegherea sănătății (protecția salariaților prin servicii medicale)	629

8. Reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă	630
9. Comitetul pentru securitate și sănătate în muncă	631
10. Instruirea lucrătorilor	634
10.1. Aspecte introductive	634
10.2. Instruirea generală	635
10.3. Instruirea la locul de muncă	635
10.4. Instruirea periodică	636
11. Pericol grav și iminent și zone cu risc ridicat și specific	637
11.1. Pericolul grav și iminent de accidentare	637
11.2. Zone cu risc ridicat și specific	637
12. Comunicarea, cercetarea, înregistrarea și raportarea evenimentelor	638
12.1. Comunicarea evenimentelor	638
12.2. Cercetarea evenimentelor	639
12.3. Accidentele de muncă	641
12.4. Comunicarea, cercetarea și înregistrarea evenimentelor produse în afara României, în care sunt implicați lucrători ai unor angajatori români	644
12.5. Comunicarea și cercetarea evenimentelor produse pe teritoriul României în care sunt implicați cetățeni străini aflați în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu	646
12.6. Bolile profesionale	646
13. Avizarea documentațiilor cu caracter tehnic de informare și instruire în domeniul securității și sănătății în muncă	648
13.1. Documentațiile	648
13.2. Procedura de avizare	648
14. Măsurile speciale în cazul temperaturilor extreme	649
15. Răspunderea juridică	650
15.1. Sanctionarea penală	650
15.2. Sanctionarea contravențională	651
15.3. Sanctionarea disciplinară	653
15.4. Sanctionarea patrimonială	654
16. Autoritățile competente și instituțiile cu atribuții în domeniu	655
17. Asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale	656
18. Regimul de protecție a muncii femeilor, a tinerilor și a persoanelor cu handicap	658
18.1. Regimul de protecție a muncii femeilor	658
18.2. Regimul de protecție a muncii tinerilor	659
18.3. Regimul de protecție a muncii persoanelor cu handicap	662
19. Concluzii	669

Capitolul al IX-lea. INTERDICȚIA DISCRIMINĂRII ÎN MATERIA RAPORTURILOR DE MUNCĂ

1. Cadrul juridic	672
1.1. Cadrul internațional	672
1.2. Cadrul intern	674
1.3. Corelația drept intern – drept internațional	676
2. Noțiuni	677
3. Răspunderea juridică	682
3.1. Norme generale	683
3.1.1. Sanctionarea disciplinară	684
3.1.2. Sanctionarea patrimonială	684

3.1.3. Sancționarea contravențională	684
3.2. Norme speciale (derogatorii).....	687
4. Jurisprudența în materie a Curții de Justiție a Uniunii Europene	688
5. Concluzii	692
Capitolul al X-lea. CONTRACTELE DE MUNCĂ ȘI ABUZUL DE DREPT	693
1. Repere esențiale	693
2. Contractul individual de muncă și abuzul de drept	696
2.1. Drepturi nesusceptibile de abuz.....	696
2.2. Abuzul de drept din partea salariatului	697
2.3. Abuzul de drept din partea angajatorului	699
3. Contractul colectiv de muncă și abuzul de drept	701
4. Sancționarea abuzului de drept	703
Capitolul al XI-lea. RĂSPUNDEREA JURIDICĂ	704
1. Răspunderea disciplinară.....	704
1.1. Disciplina muncii	704
1.2. Dreptul comun disciplinar.....	706
1.2.1. Caracterizarea răspunderii disciplinare.....	706
1.2.2. Cauzele de nerăspundere disciplinară.....	708
1.2.3. Abaterea disciplinară.....	710
1.2.4. Sancțiunile disciplinare generale.....	718
1.2.5. Reguli procedurale	720
1.3. Dreptul special disciplinar	735
1.3.1. Noțiuni	735
1.3.2. Statutele disciplinare. Codurile deontologice	735
1.3.3. Reglementări speciale referitoare la abaterea disciplinară. Sancțiuni disciplinare specifice	739
1.3.4. Reguli procedurale specifice	741
1.3.5. Probleme speciale	743
2. Răspunderea patrimonială	746
2.1. Noțiuni.....	746
2.2. Răspunderea patrimonială a angajatorului față de salariații săi.....	749
2.3. Răspunderea patrimonială a salariaților față de angajator. Obligația de restituire a salariaților	752
2.3.1. Răspunderea patrimonială a salariaților	752
2.3.1.1. Elementele (condițiile) răspunderii	752
2.3.1.2. Situații speciale.....	762
2.3.1.3. Cauzele care exclud existența răspunderii patrimoniale.....	763
2.3.1.4. Raportul dintre răspunderea patrimonială a salariaților și alte forme de răspundere juridică.....	766
2.3.2. Particularități ale răspunderii patrimoniale a gestionarilor	767
2.3.3. Obligația de restituire a salariaților	770
2.4. Procedura generală a stabilirii răspunderii patrimoniale.....	772
3. Răspunderea contravențională	780
4. Răspunderea penală	783
5. Corelații între răspunderea administratorilor/directorilor față de societatea comercială și răspunderea lor în calitate de salariați	786
6. Răspunderea juridică din dreptul muncii și forța majoră și cazul fortuit.....	791

Capitolul al XII-lea. INSPECȚIA MUNCII	801
1. Noțiuni	801
2. Organizare	802
3. Obiective. Atribuții	802
4. Servicii	805
5. Drepturile și îndatoririle inspectorilor de muncă	805
6. Sancțiuni	807
7. Litigii. Procedură	808
8. Asociația Internațională a Inspecției Muncii	810
9. Concluzii	811
Capitolul al XIII-lea. CONFLICTELE DE MUNCĂ	813
1. Evoluția reglementărilor privind conflictele de muncă	813
2. Noțiunea de conflict de muncă. Clasificare	814
3. Soluționarea conflictelor de interese	817
3.1. Părțile	817
3.2. Declanșarea și soluționarea conflictului de interese	818
3.3. Concilierea	820
3.4. Medierea	823
3.5. Arbitrajul	824
4. Greva	826
4.1. Noțiuni	826
4.2. Exercițiul dreptului la grevă	830
4.2.1. Condiții	830
4.2.2. Tipuri de greve (de avertisment, propriu-zise, de solidaritate)	832
4.2.3. Libertatea grevei	837
4.2.4. Drepturile și obligațiile greviștilor	837
4.2.5. Posibilitatea demisiei în timpul grevei	839
4.3. Situații speciale. Restrângeri și interdicții	839
4.3.1. Legislația națională	840
4.3.2. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	844
4.4. Suspendarea grevei	845
4.5. Încetarea grevei	846
4.6. Sancționarea încălcării normelor legale	849
4.6.1. Sancționarea penală	849
4.6.2. Sancționarea reparatorie	849
4.6.3. Sancționarea disciplinară	856
4.6.4. Aspecte speciale	857
4.6.5. Greva și forța majoră	858
4.7. Conflictele colective de drepturi și greva	861
5. Lock-out-ul	863
6. Soluționarea conflictelor de drepturi	864
6.1. Categori de conflicte de drepturi	864
6.2. Medierea conflictelor de drepturi	865
Capitolul al XIV-lea. JURISDICȚIA MUNCII	868
1. Scurt istoric	868
2. Noțiuni	871
3. Principii	872
4. Părțile	873
5. Competența	876

6. Compunerea instanței	880
7. Termene	881
8. Procedura în fața primei instanțe	885
9. Motivarea și caracterul hotărârilor instanței de fond	888
10. Căi de atac	888
10.1. Căile ordinare de atac.....	888
10.2. Căile extraordinare de atac.....	890
11. Executarea hotărârilor judecătorești	891
12. Reglementări speciale în raport cu cele din Codul muncii	891
13. Concluzii	891
 Capitolul al XV-lea. CONTRACTELE DE MUNCĂ CU ELEMENT DE EXTRANEITATE	 893
1. Reglementări aplicabile cetățenilor români cu domiciliul în România, care lucrează în străinătate (în alte state decât cele membre ale U.E.)	 893
2. Reglementări specifice ale Uniunii Europene	894
3. Protecția cetățenilor români cu domiciliul în România care lucrează peste hotare	 902